

בעניני שידוכים - שיעור 945

I. הלכות לשון הרע מהחפץ חיים בשידוכים (דף שט"ג)

- (א) היודע שהחתן או הכלה יש חסרונות עצומים כגון שנשמע עליהם שיש בהם אפיקורסות צריך לגלות דלא תעמוד על דם רעך אבל אם החסרון הוא מצד מיעוט חכמת התורה שיש בהחתן אין לגלות להם דהיה להם להוליכו אצל בעלי תורה שינסו את כח חכמתו ואבאר מעשה בהרב מפוניבז' רב יוסף כהנמן
- (ב) וכן חסרונות עצומים בחלי הגוף והמחתן אינו מכיר אותו צריך לגלות לאפוקי אם הוא רק חלוש בטבעו או שאינו רוצה להתלוצץ כשאר הבחורים אשר כגילו או שאינו חריף כל כך להבין ערמומית של בני אדם ורמאותיהם אין צריך לגלות ואפשר שאין בזה אונאת חבירו כי עינינו רואות כי הרבה אין מקימים מעות הנדניא שהמחתן מבטיח
- (ג) נשמע על בית המחתן כי הוא בית פריצות צריך לגלות (שס)
- (ד) שהמחתן מרמה להחתן בענין הנדן או המזונות אין למהר לגלות דאפשר גם החתן מרמהו באיזה ענין שיהיה ויצא זה בזה וכ"ש אם כבר נשתדך ויבטל השדוך מעצמו עבור זה
- (ה) בענין החסרונות עצומים אפילו אם אינו יודע בעצמו רק שמע מאחרים ג"כ צריך לגלות ורק יאמר שמעתי כך וכך ולכן צריך לחוש ולחקר ולדרוש אחר זה
- (ו) כללו של דבר האדם צריך לשום עיניו ולכוון על דרכיו ובפרט על מוציא פיו ולכוין לתועלת ולא מצד שנאה ושידע מתחלה את הענין בברור לאמתו ורק אז צריך לגלות אם הוא חסרון עצום

II. עוד שאלות

- (א) כלה מבוגרת מן החתן אם לא נשאלו על כך אין חובה לגלות (שו"ת חבצלת השרון ס"ג)
- (ב) זקנה שאינה ראויה ללדת אסור להסתיר זה דאין אונאה גדולה מזה כגון לצבוע השערות
- (ג) עבר עבירה בנערותו ומאז לא נשמע ממנו מאומה והוא עוסק בתורה אין לגלות להשואל אם לפי דעת הנשאל הוא שידוך הגון (ספר דרך השידוך דף ר"ט בשם המנחת יצחק ו - קל"ט)
- (ד) מום בני ביתו שהוא חולי עצומה צריך לגלות (שס דף קל"ט בשם ספר חסידים)
- (ה) אמנם דעת הקהלת יעקב שכל זמן שלא שואלים אותו על אותו פרט אין המדובר מחויב להגיד חסרונותיו (שס דף קל"ט)
- (ו) אדם אחד שנשאל רבות בעניני שידוכים ואינו יודע כיצד לענות אמור להם שאינך לשכת מודיעין (שס דף קל"ז)
- (ז) עצת החזון איש לבחור שמקלקלים איש אחד השידוכים ואבאר
- (ח) לא לחכות יותר מדי החפץ חיים עצתו במשל בענין לקנות אתרוג מהודר ואבאר (שס ר"ז)
- (ט) הורים שמעכבים שידוך לבתם והיא מקבלת מום של מבוגרת והסיבה הוא מפני תאות הכבוד הדבר ולא ככל התירוצים שמגיד בעולם הזה ובית דין של מעלה ישאלו למה שפך דמה של בתו וכל התירוצים לא יתקבל אמרו חז"ל דהמעביר על מדותיו מעבירין לו כל פשעיו

III. תשובות מהאגרות משה

- (א) ההורים הם כנגד השידוך מ"מ אין בזה בדבר עבירה - עיין ברמ"א (י"ד ר"מ - כ"ה) דא"צ לשמוע אל האב (מהרי"ק) ובת דינה כבן שאינה צריכה לשמוע אל האב ומותרת להנשא לאיש שתחפצה מ"מ אם היא אינה רוצה לתשא כלל ואביה צוה אותה להנשא דאפילו אין לה מצות פריה ורביה ורשאה לשבת בלא איש מ"מ מחויבת היא לקיים מצות אביה להנשא (שו"ת ציץ אליעזר י"ד - ע"ג-ע"ד וט"ו - ל"ד)
- (ב) פנוי ופנויה שרוצים להכיר זה את זה לתכלית נישואין אם ימצאו חן אם רשאים לשכור שני חדרי לינה בבית אחד שגם בעל הבית ואשתו דרים שם והפנויה מבשל גם בעדו נראה שאין בזה חשש איסור אם הבעל ואשתו יודעים שאינם נישואים אמנם למעשה אין זה כדאי כי אין להתחכם הרבה דהאשה שמוצאת חן במראיה ובמשפחתה ושמועתה טובה

שהיא שומרת דת יש לסמוך ולישא אותה בתקוה שהיא המזומנת לו מן השמים (אג"מ י"ד ב - 5) ואין הבחנה הנ"ל כלום

ג) באחד שרוצה לישא אשה ששמה כשם אמו - עיין באג"מ (סה"ע ב - 7) דקשה להשיב בזה דבר ברור כי כל מה שדברו האחרונים בזה הוא מסברת הלב בעלמא בלא מקור ובודאי אם יש קצת שינוי בין בשם היהודית ובין בשם האנגלית אין לחוש לכלום והעיקר הוא דמכיון שהחתן בעצמו והכלה בעצמה אין מקפידין אינו כלום והקפידת האם אינו שייך לכאן כי החשש הוא לא להאם אלא להחתן והכלה וכיון שהם אינם מקפידין אין להאם מה להקפיד בזה וע"ע בשו"ת מנחת יצחק (ז - ק"ט)

ד) נערה שאין לה וסת שאין צריך לגלות כלל אפילו קודם הנישואין משום דאפשר אחר הנישואין תבוא הוסת ומשום ספק זה אין צריך לגלות (אג"מ סה"ע ג - כ"ז ועיין בשיעור X 453)

ה) פנויה שזינתה - עיין באג"מ (או"ח ד - קי"ח) שודאי עיקר העצה להנשא תיכף לפי האפשריות לבחור דתי שירצה ולצאת מחדרי הלינה שבקאלעדזש ואם הבחור שבעלה ירצה לנשאה לכאורה היה זה יותר נכון ורק אם גם הוא רוצה לשוב בתשובה והיודי צריכה רק בלחש לפני השי"ת ובלא תועלת אסור לגלות החטא לבני אדם ולבחור אחר שירצה לישא אותה "בברור" צריכה להגיד לו ורק אחרי שתדעי שרוצה לישא אותה בברור צריכה להגיד לו ובדבר כתיבת הכתובה אין צורך להגיד להמסדר קידושין מאחר דהבחור רוצה להתחייב בכתובת בתולה לא גרע מתוספת כתובה

ו) להוסיף בשטר התנאים שאם יבואו לידי פירוד אחרי הנישואין אז הבעל לא יעכב מלינת גט והאשה לא תסרב לקבלו מותר ודוקא כשתנאי כזה לא יגרום למחלוקת וריב ביניהם (אג"מ סה"ע ז - ק"ז)

ז) ליקח אשה שיש לה בת מדין יחוד - עיין באג"מ (סה"ע ז - ט"ח) דמותר דרוב הזמן אשתו עמו שלא שייך יחוד אף כשאירע לפעמים ביום שהולכת אשתו לזמן קצר ובלילה תלך בתה עמה

ח) לבטל השידוך משום סבא זקן מנשק הכלה - עיין באג"מ (סה"ע ז - ס"ג) שצריך להודיע הכלה שהסבא טעה בדין וכשיראה שכן דעת האג"מ ודאי לא יעשה עוד כן והקנאים שרצו לבטל השידוך בשביל זה צריך לשאול מבעל הוראה בכל דיני תורה גם בתוכחה ובקנאות ולא להורות בעצמם

ט) שדכן למי שלא ישמרו איסור נדה - עיין באג"מ (סה"ע ז - פ"ז - ח) דמותר כיון שאינו כתרי עברי דנהרא ולא בשעת מעשה עבירה ואין בו איסור מסייע במומרים (ש"ך י"ד קנ"ח - ו) אבל ליכא לברך על הנישואין דאסור לברך על דבר אסור

י) שדכן מארץ ישראל שבאה לכאן ועשה שידוך יקח השדכנות לפי תשלומי המקום שבו נעשה השידוך שהשדכנות ביוקר אבל אם עשה פעולתו בארץ ישראל על ידי טלפון לכאן יקח השדכנות בזול כמנהג א"י (אג"מ סו"מ ז - ג"ז)

יא) כלה שבטלה השידוך אחר שעשו סעודת תנאים ושלחו הזמנות לחתונה והחתן תובע דמי בושתו ובשביל הבגדים שקנה להחתונה (חצי דמיהם) והוצאות לדמי סעודת התנאים ובשביל עוד הוצאות שהוציא על כלתו הורה האג"מ (סה"ע ז - פ"ה) שתתן הכלה אלף דולר בעד הקנס ומאתים וחמישים דולר בעד התביעות והטעם שדמי סעודת החתונה שמשלם אבי הכלה הוא נדוניא כיון שבעצם צריך החתן לעשות הסעודה ודמי החתונה לבינונים עולה לרובן היום (1962) כאלפים דולר והוי חצי נדוניא לקנס ומתביעותיו הפרטיות אולי לא הוציא כ"כ עליה ונכיתי מאה דולר מתביעותו ועל החתן ליתן שטר מחילה להנערה ולהוריה

יב) שדכן אחד התחיל והשני הגמיר למי משלם - עיין באג"מ (סו"מ ח - מ"ט) שתלוייה בפרטי המעשה דאם לא שלחו אלא שמעצמו הלך שהחיוב רק לשלם מה שהנהו ולכן כיון שהוצרך להגומר והגומר היה כזה שלא הוצרך להמתחיל הרי לא נהנה אבל כששלחו להיות שדכן הרי עשה שליחותו יש לחייבו אף הגומר לא הוצרך להמתחיל וכ"ש אם הראשון היה יכול לגמור מ"מ ליתן הראשון רק עד חלקו והשני עד חלקו ואבאר

יג) יש להתיר לגרושה לילך בגילוי ראש כדי שלא ידעו שהיתה נשואה ותספר לו אחר שתמצא חן בעיניו אבל במקום שאין לה לחוש צריכה לכסות ראשה (אג"מ סה"ע ז - ל"ז - ד) אחר